

Τα δάκρυα που φίλησε η Παναγία (Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος-θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο άνθρωπος φέρνοντας στο νου του την Παναγία αισθάνεται μαζί της μία ιδιαίτερη, προσωπική, πολύ προσωπική σχέση θα έλεγα. Δεν νιώθει όπως με τους άλλους ανθρώπους. Εξάλλου από τους ανθρώπους κατά ένα άλλο σχήμα δεν μπορεί να περιμένει και πολλά.

Ολόκληρος ο εορταστικός κύκλος που αφορά τις Θεομητορικές εορτές έχει στους ύμνους λέξεις που δηλώνουν αγάπη, πόνο, αγωνία, συντριβή, πόθο. Ειδικά κατά

την περίοδο των Παρακλήσεων αξίζει να διαβάσει κάποιος τους Κανόνες που ψάλλονται κάθε απόγευμα. Τι πλούτος, τι δόξα, τι φιλανθρωπία, τι κατάνυξη. Δεν υπάρχει περίπτωση ο πιστός να ψάλλει αυτά τα θαυμάσια λόγια και να μην βάλει τον εαυτό του στη θέση του υμνωδού. Νιώθει ο ίδιος πιστός ότι μιλάει στην Παναγία, την επικαλείται, επιμένει, προσμένει και ελπίζει.

Λέξεις πολύ ανθρώπινες. Καταφεύγω, σωτηρία, ειρήνευσον, λυτρωθήναι, προσφεύγων, αξίωσον, στήριγμα, βοήθησον, ιαμάτων, τείχος, άλγος, κατεύνασον, ευσπλαγχνίας, στήριγμα, ελπίδα, χαράν, ίασαι, φρουράν, θλίψεις, αγαλλόμεθα, διάσωσον, παρρησίαν, οικονομήσασθαι, ελέους, θεραπεύειν, οδύνας, δακρύων, προστασία, είναι μερικές από τις λέξεις που κοσμούν ως πνευματικά στολίδια τους Κανόνες των εννέα Ωδών της Μικράς και Μεγάλης Παράκλησης.

Με μία πρώτη ματιά οι λέξεις αυτές είναι η ίδια η ζωή. Περιγράφουν θα έλεγα καλύτερα τη ζωή, τον άνθρωπο, τη ζωή του ανθρώπου. Ενός ανθρώπου που πλέον η φύση του έχει αμαυρωθεί, έχει επέλθει σκοτάδι στην ψυχή του. Κα το σκοτάδι δεν ήρθε από την αμαρτία, κάθε είδους αστοχία που ο ίδιος πράττει αλλά και που η φύση της ζωής του φέρνει. Δεν χρειάζεται να φταίει ο ίδιος για τις αστοχίες και τα δεινά που τον κυριεύουν. Αν οι δοκιμασίες δεν ξεκινούν από τον ίδιο; Τότε; Τι κάνει τότε;

Κάνει αυτό που συνήθιζε να πράττει κάποιες στιγμές ένας νέος, ο οποίος όταν ξεσπούσε μέσα του και δάκρυζε με πόνο καρδιάς, πήγαινε στην εικόνα του Χριστού και της Παναγίας και άπλωνε στην εικόνα τους τα δάκρυα του. Τότε ο Χριστός έμοιαζε να δακρύζει. Και η Παναγία έδειχνε δακρυσμένη. Και τότε τα βάσανα, οι αγωνίες, οι πόνοι του νέου γίνονταν προβλήματα και δοκιμασίες του Χριστού και της Παναγίας. Και τα δάκρυα του κυλούσαν στα μάτια του Χριστού σαν να δοκιμάζεται ο ίδιος. Και η Παναγία κάθε τέτοια φορά έδειχνε να δακρύζει κι εκείνη και να συμπάσχει με τον νέο. Όσπου μετά από λίγο τα δάκρυα του νέου στέγνωσαν, αλλά μέσα του υπήρχε ένας σιωπηλός θόρυβος που άφηνε τους τελευταίους τρανταγμούς στην ψυχή του. Και ο Χριστός σταματούσε να δακρύζει. Και η Παναγία άρχισε να ηρεμεί από την αγωνία και τον πόνο που ένιωθε για τον νέο. Βέβαια όλα αυτά μέχρι να ξαναδοκιμαστούν και οι τρεις και να πονέσουν.

Κι αυτό ήταν οικείο και για τον Χριστό και την Παναγία. Γιατί πόνεσαν. Και κανείς δεν μπορούσε να τους πει «γιατί κλαίτε;», «γιατί πονάτε;». Γιατί ο Χριστός γνώριζε πως είναι να σου μπήγουν καρφιά στο Σώμα, πως είναι να σε χτυπάνε και να σου ξεσκίζουν τη Σάρκα, πως είναι να σε περιπαίζουν και να σε ειρωνεύονται, πως είναι να σε μαστιγώνουν, πως είναι να σε φτύνουν. Και η Παναγία; Κι Εκείνη γνώριζε πως είναι να βλέπει τον Υιό της να πονάει και να δοκιμάζεται, γνώριζε τα ραπίσματα και τον εξευτελισμό. Πώς να μην νιώθουν τον πόνο της καρδιάς και την

ατονία της ψυχής του νέου; Τον δικαιολογούσαν. Του ψιθύριζαν «υπομονή». Του έδειχνα αγάπη. Του μιλούσαν για ελπίδα, για πίστη. Του έδειχναν με το δάχτυλο τους το πώς είναι ο δρόμος, που οδηγεί και τι θα συναντήσει. Και με το άλλο δάχτυλο του έδειχναν τον Παράδεισο. Σαν να του έλεγαν πως όλα εδώ θα μείνουν και πως η ζωή η αληθινή, η αιώνια ξεκινάει εκεί ψηλά συνεχίζοντας από εδώ.

Κάθε χρόνο τέτοια εποχή οι πιστοί την 1^η Αυγούστου υποδέχονται με ανείπωτη χαρά και αγαλλίαση τον νέο μήνα. Όχι γιατί αλλάζει ο μήνας ή συνεχίζει το καλοκαίρι αλλά γιατί κάθε απόγευμα κουρελιασμένες ψυχές, πονεμένες και ξευτιλισμένες, βρίσκουν το δικό τους στασίδι στην προσευχή των Ιερών Παρακλήσεων. Δεν τους νοιάζει ποιος τους ξέρει, αν τους βλέπει και τι σκέφτεται κάποιος για εκείνους. Εκείνη τη στιγμή πετάνε τα βάρη τους στο έδαφος της Εκκλησίας. Για να πατήσει σ' αυτό με τα γυμνά του πόδια ο Χριστός και να ματώσει ξανά από τις αμαρτίες, τους κόπους, τις αγωνίες και τα ανυπέρβλητα βάσανα και άλυτα προβλήματα των ανθρώπων.

Βλέπεις το βλέμμα τους. Πιάνουν τις πιο άγνωστες γωνιές του ναού. Σκύβουν για να μην τους δουν. Κλείνουν τα μάτια. Σφίγγουν στη σκιά του τρούλου την καρδιά τους. Νιώθουν να πνίγονται. Η ψυχή τους βιώνει απίθανα συναισθήματα σε ακατάληπτες ταχύτητες. Τρέχει στο χθες, σταματάει στο σήμερα, βλέπει το αύριο που έρχεται και ξανατρέχει σαν κλέφτης στο μακρινό χθες. Η καρδιά τους σαν ηφαίστειο θέλει να εκραγεί. Νιώθουν πόνο, αδικία. Θέλουν να ρωτήσουν «γιατί» και «πως». Θέλουν να ορμήσουν στην εικόνα του Χριστού και να απαιτήσουν να τους απαντήσει. Δεν έχουν άδικο.

Θέλουν να μαλώσουν μαζί Του όπως συνήθιζε με πίστη να κάνει ο Γέρων Σωφρόνιος του Essex. Δεν αντέχουν. Θέλουν να πάψουν να αντέχουν την αδιαφορία του Εσταυρωμένου και να του φωνάξουν «είσαι αδυσώπητος» όπως φώναξε ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης μήπως και τους ακούσει. Απαιτούν να τους απαντήσει σε όλα όπως ζήτησε ο προφήτης Αββακούμ από τον ίδιο να του πει γιατί υπάρχει τόση αδικία στον κόσμο. Απορούν μαζί με τον άγιο Νικόλαο Βελιμίροβιτς που είναι η ειρήνη και η ευδοκία τη στιγμή που δεν ξέρει ο ίδιος πώς να δείξει στους ανθρώπους τον Θεό όταν ο ίδιος δεν φανερώνεται. Νιώθουν μόνοι. Απόλυτα μόνοι σε ένα χώρο με τόσους ανθρώπους, τόσους αγίους μα και τόσες σκιές βασάνων που καλύπτουν ακόμη και το πιο ελπιδοφόρο φως πριν βραδιάσει.

Μου αρέσουν όσοι τα βάζουν με τον Θεό. Είναι οι πιο συνειδητοί πιστοί που πιστεύουν γνήσια, αληθινά. Αναρχικά μυαλά, ατίθασοι, αγωνιστές. «Λερωμένοι», μη «καθώς πρέπει», μη βολεμένοι, αμαρτωλοί, ό,τι να ναι. Αμφισβητούν για να πιστέψουν. Πιστεύουν γιατί αμφισβήτησαν. Πιστεύουν γιατί δοκιμάστηκε η σχέση τους με τον Θεό. Έτσι δεν γίνεται εξάλλου σε κάθε είδους σχέση; Μαλώνεις με

εκείνον στον οποίο πιστεύεις και περιμένεις κάτι από εκείνον. Από τον αδιάφορο τι να ζητήσει; Τι απαίτηση να έχεις; Ποια προσμονή; Μαλώνεις με εκείνον που αγαπάς γιατί τον θες, τον πιστεύεις, και όταν σε απογοητεύει πληγώνεσαι. Τον έχεις ανάγκη και όταν η σχέση παλεύει να επιβιώσει στα κύματα των προσπαθειών, είναι γιατί χάνεται η εμπιστοσύνη σ' εκείνον που αγαπάμε και θέλουμε να αγαπάμε.

Ξεκινάει λοιπόν η Παράκληση. Διαβάζουν τα λόγια από τα μικρά τους βιβλιαράκια. Κάθε λέξη είναι η ζωή τους. Πώς να συγκρατηθούν. Πώς; Μην τολμήσεις και τους αφαιρέσεις το δικαίωμα να πονέσουν. Δεν τους έχει μείνει τίποτε. Μόνο η πίστη που δοκιμάζεται. Απορώ πως αντέχουν. Σκέφτομαι μέχρι που θα πάει. Δεν αντέχουν όσο ακούνε τις λέξεις που ψάλλει ο χορός των ψαλτών. Αν δεν ακουγόταν ο ήχος από τους ψαλμούς είμαι σίγουρος πως δεν θα αντέχατε να ακούσετε τις κραυγές των ψυχών. Είναι εκκωφαντικές, απαιτητικές, απογοητευμένες. Θέλουν να κάνουν την υπέρβαση. Θέλουν να αισθανθούν την υπέρβαση. Τσατίζονται με την τρομοκρατία που τους έχει επιβάλλει η λύπη της ζωής. Άλλοτε ηρεμούν και ξεχνούν την οδύνη της ανάσας που τους πνίγει. Οι λέξεις της χαράς, της αγάπης, της ελπίδας και της σωτηρίας τους δίνουν την ευλογία να ανασάνουν μέχρι να βυθιστούν ξανά στο απύθμενο ταλαιπωρημένο εγώ τους.

Σταματάνε να ακούνε τις λέξεις. Ο πειρασμός τους παρασύρει αμετανόητα στα ίδια γλυκά αδιέξοδα που υπάρχουν για να κάνει άριστα ο μισάνθρωπος τη δουλειά του. Κι όμως το θυμίαμα της «Τιμιωτέρας» διαλύει τις βραχνάδες των σκέψεων και της άλογης λογικής. Θυμίζει Θεό. Μυρίζει Θεό. Χορεύει Θεό. Φιλάει Θεό. Πιάνει Θεό. Ζει Θεό. Ούτε που νοιάζονται αν ξαναπέσουν σε πνευματικό λήθαργο. Προσεύχονται στην πτώση τους να πέσουν στον Θεό. Με όλες τις αμαρτίες, όλα τα πάθη, όλες τις πίκρες. Και τότε αν και βραδιάζει εκείνοι επιμένουν ότι ξημερώνει. Αθεράπευτα πιστεύουν στη φωτοχυσία του Ελέους αρνούμενοι το έρεβος της νενεκρωμένης αφασίας.

Κι όλα αυτά μέχρι το «Δι ευχών» όπου και πάλι πόνος και θλίψη. Δοκιμασίες και πικρίες. Αναστεναγμοί και πόνοι. Βυθός και δάκρυα. Μέχρι να τα ξαναφιλήσει γλυκά η Παναγία.

Χρόνια πολλά, ευλογημένα, άγια!